

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

Стручно веће: СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Образовни профил: ТРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: ПРВИ

Како би се омогућила ефикасност учења, наставник се руководи следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцене са утврђеним, јавним и прецизним критеријумима оцењивања;
- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања: избор одговарајућих и примена различитих метода и техника оцењивања како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;
- 4) редовност и благовременост оцењивања, обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења и ефекат оцене на даљи процес учења;
- 5) оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу;
- 6) уважавање индивидуалних разлика, образовних потреба, узраста, претходних постигнућа ученика.

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутом степену развоја компетенција ученика. Саставни је део процеса наставе и учења и садржи повратну информацију наставнику за даље креирање процеса учења и препоруке ученику за даље напредовање и евидентира се у педагошкој документацији наставника.

На основу података прикупљених формативним оцењивањем могу се извести оцене које се уносе у књигу евиденције о образовно-васпитном раду.

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, модула или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у дневник рада, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Формативно и сумативно оцењивање део су јединственог процеса оцењивања заснованог на унапред утврђеним критеријумима.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника, које наставник бира у складу с критеријумима оцењивања и прилагођава потребама и развојним специфичностима ученика.

Постигнућа ученика оцењују се и на основу активности и резултата рада, као што су:

- 1) излагање и представљање (уметнички наступи, спортске активности, изложбе радова, резултати истраживања, извештаји, учешће у дебати и дискусији, дизајнерска решења, практични радови, учешће на такмичењима и смотрема и др.);
- 2) продукти рада (модел, макете, постери, графички радови, цртежи, есеји, домаћизадаци, презентације и др.);

- 3) учешће и ангажовање у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројекте;
 4) учешће у активностима самовредновања и вршњачког вредновања;
 5) збирка одабраних ученикових радова – портфолио и др.

Критеријуми оцењивања морају бити усклађени на нивоу стручног већа у оквиру истог и/или сродних предмета и усвојени на педагошком колегијуму. Оцењивање из истог предмета у једној школи изводи се на основу истих или упоредивих критеријума и инструмената оцењивања.

Наставна тема/ модул	Исходи модула	Оцена 5	Оцена 4	Оцена 3	Оцена 2	Технике вредновања
ЈЕЗИК	Човек се језиком може служити у различите сврхе: да преноси информације (у лингвистици се то назива референцијална функција), изражава своја осећања (тзв. емотивна функција), подстиче саговорника на нешто (тзв. конативна или апелативна функција), успоставља и одржава контакт (тзв. фатичка функција), преноси естетичку поруку (тзв. естетичка	Зна основне особине дијалеката српског језика; зна основна правила екавског и (и) јекавског изговора; у једноставнијим случајевима пребацује (и)јекавску реч у екавски лик и обрнуто. Смешта развој књижевног језика код Срба у друштвени, историјски и културни контекст. При подели речи на слокове позива се на правила; акцентује	Разликује правилан од неправилног изговора гласа; зна основну поделу гласова, има основна знања у вези са слогом и примењује их у растављању речи на крају реда, зна основна правила акценатске норме и уочава евентуалне разлике између свог и књижевног акцента. Зна да разликује гласове према месту и начину изговора. Зна гласовне промене и њихову примену у језику. Разликује звучне од безвучних гласова. Решава	Разуме појам текста разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); Разликује књижевни (стандардни) језик од дијалекта; зна основне податке о дијалектима српског језика (основне особине по којима се дијалекат разликује). Разликује сугласнике, гласнике и	Има основна знања о развоју књижевног језика, писма и правописа код Срба. Разуме појам текста разликује делове текста (увод, главни део, завршетак). Разликује сугласнике од самогласника. Може да препозна неку гласовну промену (јотовање, палатализацију...).	Дефинисане у годишњем глобалном плану рада наставника. <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивањем у педагошкој документацији , ученику се даје повратна информација, самовредновање ученика <u>Домаћи задатак</u> Ученик се оцењује на

	или поетска функција), изрази припадност одређеној друштвеној групи (тзв. симболичко-идентитетска функција), игра се (тзв. лудичка функција – у играма речи) итд. Циљ није да ученици те функције науче, него да на одабраним примерима уоче да оне постоје и да их у типичним случајевима препознају. Поштује друге језике без обзира на њихову величину и важност у савременом свету; нема некритички однос према тзв. великим језицима; свој језик не сматра мање вредним у односу на	једноставније примере. Зна да разликује гласове према месту и начину изговора. Зна гласовне промене и њихову примену у језику. Разликује звучне од беззвучних гласова. Решава и тешке примере.	средње тешке примере.	самогласнике. Препознаје неке гласовне промене и може на једноставнијим примерима да објасни услов за настанак.		основу самосталног рада, ученику се даје повратна информација <u>Усмена провера</u> Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима На сваком часу, вођењем педагошке документације, повратна информација ученику, мотивација за даљи
--	---	---	------------------------------	--	--	---

	„престижне” језике, какав је данас енглески.					
КЊИЖЕВНО СТ	Уочава и образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевноуметнич ких и књижевнаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметнич ком и књижевнаучно м тексту; процењује колико	Тумачи кључне чиниоце структуре књижевног текста као и његове тематске, идејне, поетичке, стилске, језичке, композиционе и жанровске особине. Познаје књижевне термине и адекватно их примењује у тумачењу књижевних дела предвиђених програмом. Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. Користи препоручену и ширу, секундарну	Образлаже поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних и књижевнаучних дела у оквиру школске лектире; процењује да ли је сложенији књижевнаучни текст (аутобиографија, биографија, мемоари, дневник, писмо, путопис...) добро структуриран и кохерентан, да ли су идеје изложене јасно и прецизно; уочава стилске поступке у књижевноуметничко м и књижевнаучном тексту; процењује колико одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе	Познаје већину аутора и дела из обавезног школског програма и локализује их у контекст стваралачког опуса и у књижевноистори јски контекст. Наводи основне књижевноистори јске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. Уочава и примерима аргументује основне	Уме да чита и може уз помоћ наставника да препозна шта је прочитао. У тумачењу књижевноуметничких и књижевнаучних дела разликује методе унутрашњег и спољашњег приступа (разликује биографију од садржаја текста). Ученик је упознат са основним методологијама тумачења књижевности. Зна шта је наратор и која је његова улога у тексту. Структурализам/семи отика (препознаје основне структурне особине књижевног дела). На основу дела српске и светске књижевности покушаће да формира читалачке навике и знања. Схвата улогу читања у тумачењу књижевног	

	одређене одлике текста утичу на његово разумевање и доприносе тумачењу значења текста. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета. Формирање читалачких навика, разумевање улоге читања у тумачењу књижевног дела. Компаративно проучавање матичне књижевности, као и схватање	литературу у тумачењу књижевних дела. Уме да одреди структурне и естетске особине књижевних текстова и одређује њихова значења и вредности (знаковност текста, начин обликовања значења, информативност текста, основна естетичка мерила...). • Препознаје да је основна грађа књижевности језик, као и место неуметничке (језик, функционални стилови...) грађе у уметничком тексту. Препознаје да су и друга књижевна, уметничка и културна остварења грађа	тумачењу значења текста. • Уме да одреди поетичке особине књижевног дела и одређује њихово место и улогу у књижевном делу (особине жанра, родови, врсте), наративност, дескриптивност, психолошку дубину и пластичност карактера/јунака/лик ова, симболички карактер језика, књижевну композицију, интертекст, стилске фигуре...).	поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. Формира читалачке навике и знања схватајући значај читања за сопствени духовни развој. Препознаје књижевно дело као естетску творевину и као културно-историјски документ (сведочанство и о једном времену, историјском периоду и друштвеним догађајима).	дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета. Препознаје друштвене и културне особине и најважније историјско-друштвене промене различитих епоха и одговор књижевности на њих.	
--	---	--	--	---	--	--

	начина конституисања књижевног дела посредством читања – позиционира књижевно дело унутар ланца рецепције. Истовремено, читање употпуњује лично искуство, а читање као тумачење само је облик изграђивања језичког (разумевање језичког/знаковног обликовања света), литерарног (место књижевности у формирању људског идентитета), културног (књижевност као део уметничког и културног поља), националног (место књижевности у	за књижевно дело, и анализира како се ова књижевна грађа обликује у једном посебном књижевном делу. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.				
--	---	--	--	--	--	--

	оквиру националне културе и историје) и општељудског идентитета (место књижевности у изградњи хуманог и (мулти)културног друштва).					
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Говори разговетно, поштујући правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади, течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у	Излаже (у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом) и пише о темама из области језика, књижевности и културе; има развијене говорничке (ораторске) вештине; претпоставља различите ставове аудиторијума и у складу с тим проблематизује поједине садржаје;	Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености Разликује објективну/веродост ојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и	Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), покушава да јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин. Уз помоћ наставника разликује битно од небитног и држи се основне теме. Саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се	Уз помоћ наставника разликује битно од небитног и држи се основне теме. Саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем. Уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела. Уз помоћ наставника препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве	Дефинисане у годишњем глобалном плану рада наставника <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивањем у педагошкој документацији , ученику се даје повратна информација, самовреднова ње ученика Домаћи

	званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику,	препознаје и анализира вербалну и невербалну реакцију саговорника односно аудиторијума и томе прилагођава свој говор; слушајући говорника, процењује садржину и форму његовог говора и начин говорења. Течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове. Разуме сложенији књижевни и неуметнички текст: препознаје његову сврху; проналази експлицитне и	образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику. Препознаје структуру, различите елементе, стилске одлике (експресивност, сликовитост, метафоричност) књижевног и неуметничког текста; препознаје конотативно значење речи у датом контексту и разуме сврху конотативног значења у књижевном и неуметничком тексту; одређује значење непознате	описом, приповедањем и излагањем. Уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела. Сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове. Резимира једноставнији књижевни и некњижевни текст.	делове. Уз помоћ наставника резимира једноставнији књижевни и некњижевни текст.	задатак Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученику се даје повратна информација Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима На сваком часу, вођењем педагошке документације, повратна информација ученику, мотивација за
--	---	--	---	--	---	---

	гестикацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се	имплицитне информације; издваја информације према задатом критеријуму; издваја главне идеје; прати развој одређене идеје; пореди информације и идеје из двају или више текстова да би разумео одговарајући значењски или стилски аспект према задатом критеријуму; анализира и тумачи оне системе мотивације који се у књижевном делу јављају при обликовању (карактеризацији) ликова и изградњи догађаја (због бољег и потпунијег разумевања значења	речи на основу контекста и творбеног модела; разуме значај читања за богаћење			даљи
--	---	--	--	--	--	-------------

	основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом)¹ ; уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе	књижевног дела); тумачи (на нивоу разумевања) текстове ослањајући се на други текст/текстове. Критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст: раздваја објективну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристражан, и образлаже своју процену; разликује експлицитне и имплицитне ауторове ставове; аргументовано вреднује да ли аутор сложенијег експозиторног				
--	--	---	--	--	--	--

	уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем	или аргументативног текста погодног за обраду градива из језика и књижевности износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди.				
--	--	--	--	--	--	--

	Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднасловe, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо, зна да попуни различите формуларе и обрасце. Има способност и навику да у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...) чита текстове средње тежине. Разуме књижевни					
--	--	--	--	--	--	--

	и неуметнички текст средње сложености: препознаје њихову сврху, проналази експлицитне и имплицитне информације, издваја главне идеје текста; прати развој одређене идеје у тексту; пореди основне информације и идеје из двају или више текстова.					

Критеријум оцењивања за тест – процентуално (од 35 – 40% за позитивну оцену)

Критеријум оцењивања петнаестоминутног теста

Удео активности у коначној оцени 25%